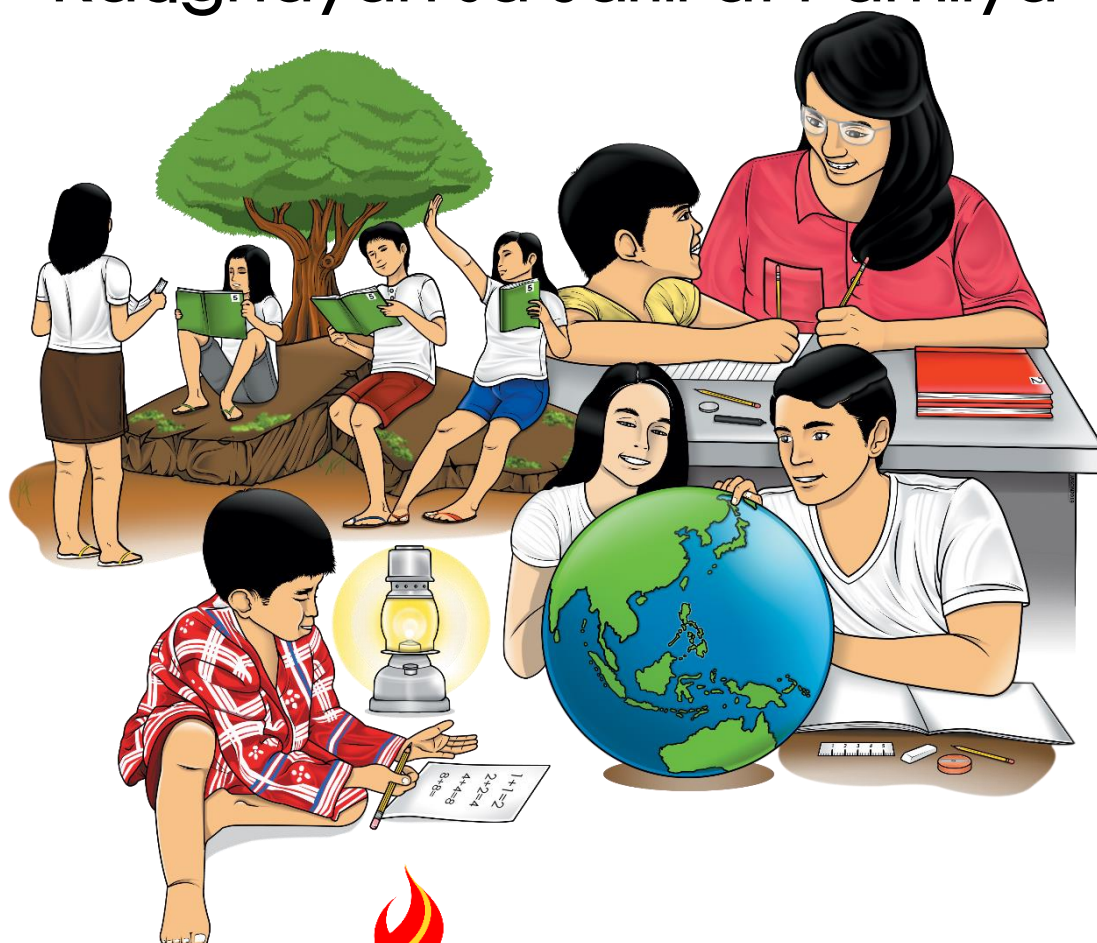

Araling Panlipunan

Unang Markahan – Modyul 5:
Tungkulin at Gawain ng mga
Bumubuo ng Komunidad:
Kaugnayan sa Sarili at Pamilya

Araling Panlipunan – Ikalawang Baitang

Alternative Delivery Mode

Unang Markahan – Modyul 5: Tungkulin at Gawain ng mga Bumubuo sa Komunidad: Kaugnayan sa Sarili at Pamilya

Unang Edisyon, 2020

Isinasaad sa **Batas Republika 8293, Seksiyon 176** na: Hindi maaaring magkaroon ng karapatang-sipi sa anomang akda ang Pamahalaan ng Pilipinas. Gayonpaman, kailangan muna ang pahintulot ng ahensiya o tanggapan ng pamahalaan na naghanda ng akda kung ito ay pagkakakitaan. Kabilang sa mga maaaring gawin ng nasabing ahensiya o tanggapan ay ang pagtakda ng kaukulang bayad.

Ang mga akda (kuwento, seleksiyon, tula, awit, larawan, ngalan ng produkto o brand name, tatak o trademark, palabas sa telebisyon, pelikula, atbp.) na ginamit sa modyul na ito ay nagtataglay ng karapatang-ari ng mga iyon. Pinagsumikapang matunton ang mga ito upang makuha ang pahintulot sa paggamit ng materyales. Hindi inaangkin ng mga tagapaglathala at mga may-akda ang karapatang-aring iyon. Ang anomang gamit maliban sa modyul na ito ay kinakailangan ng pahintulot mula sa mga orihinal na may-akda ng mga ito.

Walang anomang parte ng materyales na ito ang maaaring kopyahin o ilimbag sa anomang paraan nang walang pahintulot sa Kagawaran.

Inilathala ng Kagawaran ng Edukasyon

Kalihim: Leonor Magtolis Briones

Pangalawang Kalihim: Diosdado M. San Antonio

Mga Bumuo

Manunulat : Fatima A. Mejia
Patnugot : Rebecca K. Sotto, PhD
: Helen G. Laus, EdD
: Marie Ann C. Ligsay, PhD
Tagasuri : Lily Beth B. Mallari
: Angelica M. Burayag, PhD
Tagaguhit : Christopher S. Carreon
Tagalapat : Rachel P. Sison

Tagapamahala:

Nicolas T. Capulong, PhD, CESO V
Librada M. Rubio, PhD
Ma. Editha R. Caparas, EdD
Nestor P. Nuesca, EdD
Robert E. Osongco, EdD
Lily Beth B. Mallari
Rebecca K. Sotto, PhD

Inilimbag sa Republika ng Pilipinas ng Kagawaran ng Edukasyon – Rehiyon III

Office Address: Matalino St., Government Center, Maimpis, City of San Fernando

Telefax: (045) 598-8580 to 89

E-mail Address: region3@deped.gov.ph

Araling Panlipunan

Unang Markahan – Modyul 5:
Tungkulin at Gawain ng mga
Bumubuo ng Komunidad:
Kaugnayan sa Sarili at Pamilya

Paunang Salita

Para sa tagapagdaloy:

Malugod na pagtanggap sa asignaturang Araling Panlipunan 2 ng Alternative Delivery Mode (ADM) Modyul para sa araling, Tungkulin at Gawain ng mga Bumubuo ng Komunidad: Kaugnayan sa Sarili at Pamilya.

Ang modyul na ito ay pinagtulangang dinisenyo, nilinang at sinuri ng mga edukador mula sa pambuliko at pampribadong institusyon upang gabayan ka, ang gurong tagapagdaloy upang matulongang makamit ng mag-aaral ang pamantayang itinakda ng Kurikulum ng K to12 habang kanilang pinanagumpayan ang pansarili, panlipunan at pang-ekonomikong hamon sa pag-aaral.

Ang tulong-aral na ito ay umaasang makauugnay ang mag-aaral sa mapatnubay at malayang pagkatuto na mga gawain ayon sa kanilang kakayahan, bilis at oras. Naglalayon din itong matulungan ang mag-aaral upang makamit ang mga kasanayang pan-21 siglo habang isinasaalang-alang ang kanilang mga pangangailangan at kalagayan.

Bilang karagdagan sa materyal ng pangunahing teksto, makikita ninyo ang kahong ito sa pinakakatawan ng modyul:

Mga Tala para sa Guro

Ang sumusunod na aralin ay may kinalaman sa kaugnayan sa sarili at pamilya ng mga gawain at tungkulin ng mga bumubuo ng komunidad. Inaasahang mabigyan ng wastong gabay at maituro ang pagiging tapat sa mga mag-aaral sa pagsagot ng modyul na ito.

Bilang tagapagdaloy, inaasahang bibigyan mo ng paunang kaalaman ang mag-aaral kung paano gamitin ang modyul na ito. Kinakailangan ding subaybayan at itala ang pag-unlad nila

habang hinahayaan silang pamahalaan ang kanilang sariling pagkatuto. Bukod dito, inaasahan mula sa iyo na higit pang hikayatin at gabayan ang mag-aaral habang isinasagawa ang mga gawaing nakapaloob sa modyul.

Para sa mag-aaral:

Malugod na pagtanggap Araling Panlipunan 2 ng Alternative Delivery Mode (ADM) Modyul para sa araling *Tungkulin at Gawain ng mga Bumubuo ng Komunidad: Kaugnayan sa Sarili at Pamilya.*

Ang modyul na ito ay ginawa bilang tugon sa iyong pangangailangan. Layunin nitong matulungan ka sa iyong pag-aaral habang wala ka sa loob ng silid-aralan. Hangad din nitong madulutan ka ng mga makabuluhang oportunidad sa pagkatuto.

Ang modyul na ito ay may mga bahagi at icon na dapat mong maunawaan.

 <i>Alamin</i>	<p>Sa bahaging ito, malalaman mo ang mga dapat mong matutuhan sa modyul.</p>
 <i>Subukin</i>	<p>Sa pagsusulit na ito, makikita natin kung ano na ang kaalaman mo sa aralin ng modyul. Kung nakuha mo ang lahat ng tamang sagot (100%), maaari mong laktawan ang bahaging ito ng modyul.</p>
 <i>Balikan</i>	<p>Ito ay maikling pagsasanay o balik-aral upang matulungan kang maiugnay ang kasalukuyang aralin sa naunang leksyon.</p>

 <i>Tuklasin</i>	<p>Sa bahaging ito, ang bagong aralin ay ipakikilala sa iyo sa maraming paraan tulad ng isang kuwento, awitin, tula, pambukas na suliranin, gawain o isang sitwasyon.</p>
 <i>Suriin</i>	<p>Sa seksyong ito, bibigyan ka ng maikling pagtalakay sa aralin. Layunin nitong matulungan kang maunawaan ang bagong konsepto at mga kasanayan.</p>
 <i>Pagyamanin</i>	<p>Binubuo ito ng mga gawaing para sa mapatnubay at malayang pagsasanay upang mapagtibay ang iyong pang-unawa at mga kasanayan sa paksa. Maaari mong iwasto ang mga sagot mo sa pagsasanay gamit ang susi sa pagwawasto sa huling bahagi ng modyul.</p>
 <i>Isaisip</i>	<p>Naglalaman ito ng mga katanungan o pupunan ang patlang ng pangungusap o talata upang maproseso kung anong natutuhan mo mula sa aralin.</p>
 <i>Isagawa</i>	<p>Ito ay naglalaman ng gawaing makatutulong sa iyo upang maisalin ang bagong kaalaman o kasanayan sa tunay na sitwasyon o realidad ng buhay.</p>

 <i>Tayahin</i>	Ito ay gawain na naglalayong matasa o masukat ang antas ng pagkatuto sa pagkamit ng natutuhang kompetensi.
 <i>Karagdagang Gawain</i>	Sa bahaging ito, may ibibigay sa iyong panibagong gawain upang pagyamanin ang iyong kaalaman o kasanayan sa natutuhang aralin.
 <i>Susi sa Pagwawasto</i>	Naglalaman ito ng mga tamang sagot sa lahat ng mga gawain sa modyul.

Sa katapusan ng modyul na ito, makikita mo rin ang:

Sanggunian

Ito ang talaan ng lahat ng pinagkuhanan sa paglikha o paglinang ng modyul na ito.

Ang sumusunod ay mahahalagang paalala sa paggamit ng modyul na ito:

1. Gamitin ang modyul nang may pag-iingat. Huwag lalagyan ng anumang marka o sulat ang anumang bahagi ng modyul. Gumamit ng hiwalay na papel sa pagsagot sa mga pagsasanay.
2. Huwag kalimutang sagutin ang *Subukin* bago lumipat sa iba pang gawaing napapaloob sa modyul.
3. Basahing mabuti ang mga panuto bago gawin ang bawat pagsasanay.
4. Obserbahan ang katapatan at integridad sa pagsasagawa ng mga gawain at sa pagwawasto ng mga kasagutan.

5. Tapusin ang kasalukuyang gawain bago pumunta sa iba pang pagsasanay.
6. Pakibalik ang modyul na ito sa iyong guro o tagapagdaloy kung tapos nang sagutin lahat ng pagsasanay.

Kung sakaling ikaw ay mahirapang sagutin ang mga gawain sa modyul na ito, huwag mag-aalinlangang konsultahin ang inyong guro o tagapagdaloy. Maaari ka rin humingi ng tulong kay nanay o tatay, o sa nakatatanda mong kapatid o sino man sa iyong mga kasama sa bahay na mas nakatatanda sa iyo. Laging itanim sa iyong isipang hindi ka nag-iisa.

Umaasa kami, sa pamamagitan ng modyul na ito, makararanas ka ng makahulugang pagkatuto at makakakuha ka ng malalim na pang-unawa sa kaugnay na mga kompetensi. Kaya mo ito!

Alamin

Ang modyul na ito ay naglalaman ng mga gawain at aktibidad upang maunawaan ng mga mag-aaral ang kaugnayan sa sarili at pamilya ng mga tungkulin at gawain ng mga bumubuo ng komunidad.

Sa katapusan ng modyul na ito, ikaw ay inaasahan na:

1. Natutukoy ang mga tungkulin at gawain ng mga bumubuo ng komunidad.
2. Mailalarawan ang gawain at tungkulin ng mga bumubuo ng komunidad.
3. Naiuugnay ang tungkulin at gawain na bumubuo ng komunidad sa sarili at sariling pamilya.

Subukin

Kulayan ng asul ang parte ng tandang pananong kung ito ay tumutukoy sa tungkulin at kulay pula kung tumutukoy sa gawain.

Aralin

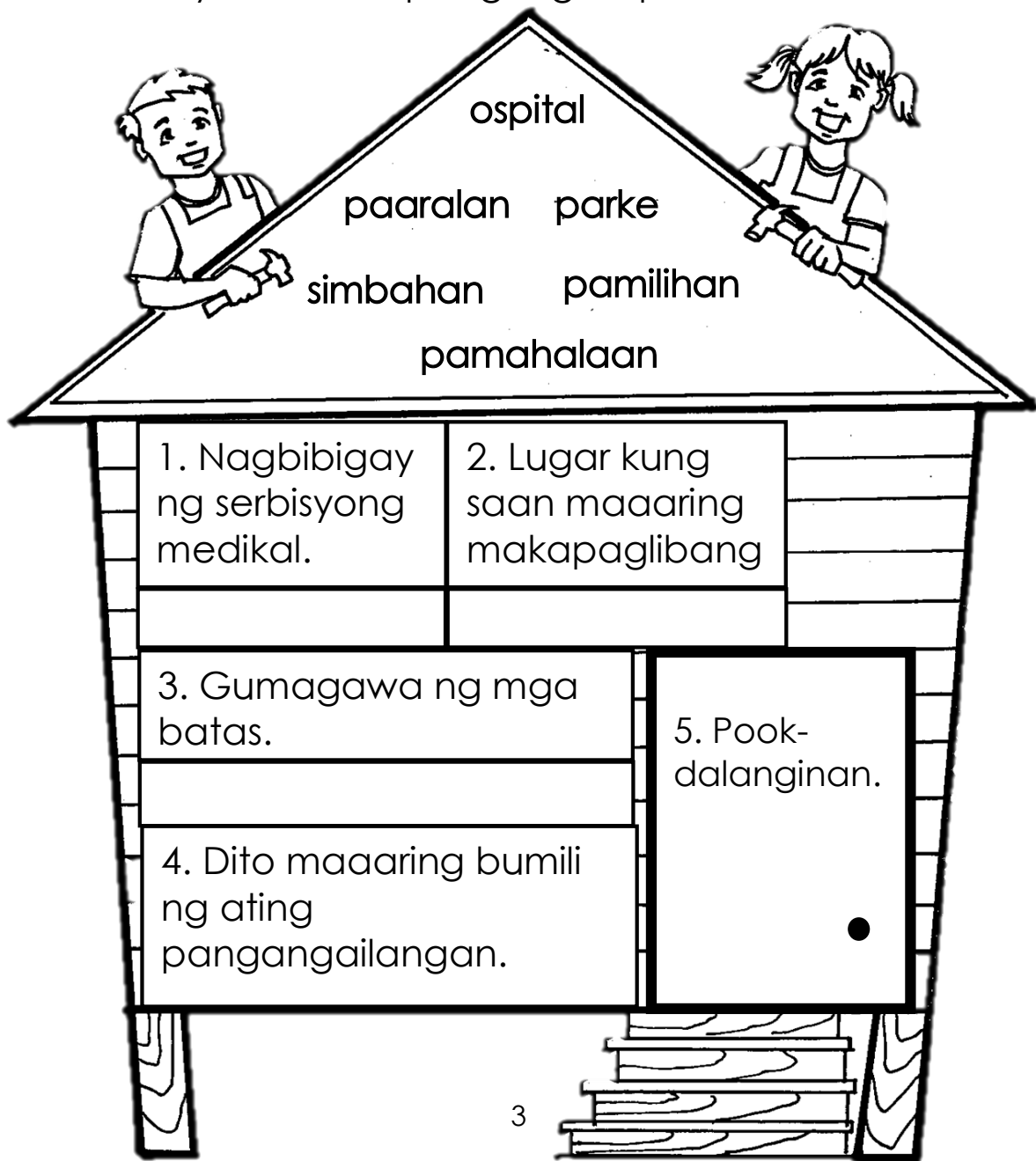
1

Tungkulin at Gawain ng mga Bumubuo ng Komunidad: Kaugnayan sa Sarili at Pamilya

Balikan

Piliin mula sa bubong ng bahay ang mga institusyon na tinutukoy sa bawat pangungusap.

Tuklasin

Ang bawat bumubuo ng komunidad ay may tungkulin at gawain na may kaugnayan sa ating sarili at pamilya. Basahin ang salaysay ni Tina.

Ako si Tina, nais kong ibahagi ang nagagawa ng bawat bumubuo ng komunidad sa aking sarili at pamilya.

Sa tahanan, ang aking ama at ina ay ipinararamdam ang kanilang pagmamahal at pag-aaruga.

Sa aking paaralan, ang aking guro ang siyang humuhubog ng aking kaisipan at kaalaman sa iba't ibang kasanayan.

Sa simbahan, ang pari ang siyang nagpapatibay ng aking pananalig at paniniwala sa Poong Maykapal.

Ang mga tao sa bahay pamahalaan, sa pamumuno ni Kapitan at ng kanyang mga kagawad ay nagpapatupad ng kaayusan sa aming komunidad upang kami ay magkaroon ng tahimik at ligtas na kapaligiran.

Ang palaruan sa aming komunidad ay nagbibigay ng saya sa aming mga bata. Sinisiguro ng mga tagalinis ang kalinisan nito.

Sa aming *health center*, ang mga doktor at nars ay nagbibigay ng libreng bakuna sa mga sanggol, libreng gamot at *check-up* sa mga may sakit.

Ito ang aking komunidad at ang mga bagay na naitutulong nito sa aking sarili, sa aming pamilya at iba pang naninirahan dito.

Suriin

Ang bawat isa sa atin ay may mga tungkulin o responsibilidad na ginagampanan sa ating komunidad ukol sa isang partikular na gawain. Ang mga tungkulin at gawain ng mga bumubuo ng komunidad ay may kaugnayan sa ating mga sarili at sariling pamilya.

Alamin kung ano-ano ang mga kaugnayan nito.

Sa tahanan ay masayang naninirahan kasama ang mga magulang na nagbibigay ng pagmamahal, pag-aaruga at pangangailangan ng mag-anak .

Ang paaralan kung saan nahuhubog ang kaisipan upang lumawak pa ang ang kaalaman sa iba't- ibang kasanayan.

Masisipag ang mga guro na tumutulong upang maipakita ang mga talento ng bawat mag-aaral. Sila rin ay tumatayong pangalawang magulang dito sa paaralan.

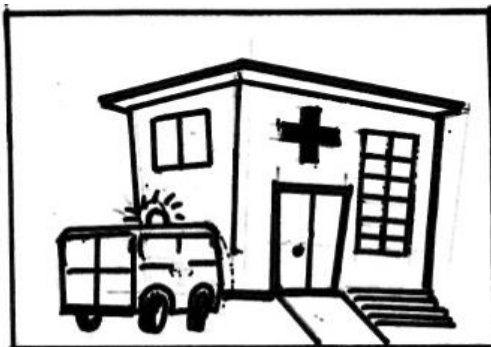
Ang simbahan, dito samasamang nanalangin ang mga tao. Ito rin ang namumuno sa mga pagdiriwang na panrelihiyon.

May pagkakaisa ang lahat kahit na magkakaiba ang relihiyon at paniniwala.

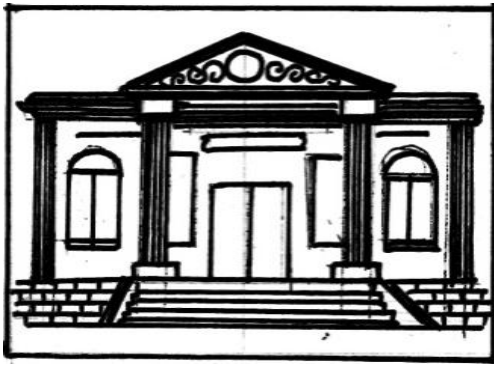
Dito maaaring maglaro at pumasyal dahil sa palaruang ito, nabubuo ang magandang pagsasamahan ng bawat pamilya at magkakaibigan.

Dito ginaganap ang mga palabas at programa ng aming komunidad.

Sa health center pumupunta ang mga tao upang magpakonsulta ng kanilang mga karamdaman. Ito ang nangangalaga sa kalusugan ng mamamayan.

Nagbibigay ito ng libreng bakuna. Namamahagi rin ng mga gamot sa mga naninirahan.

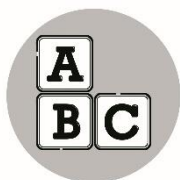
Ang bahay-pamahalaan naman ang namamahala sa kaayusan, katahimikan at kapayapaan ng aming komunidad.

Sa pamumuno ng Kapitan kasama ang mga Kagawad, ipinatutupad nila ang mga batas.

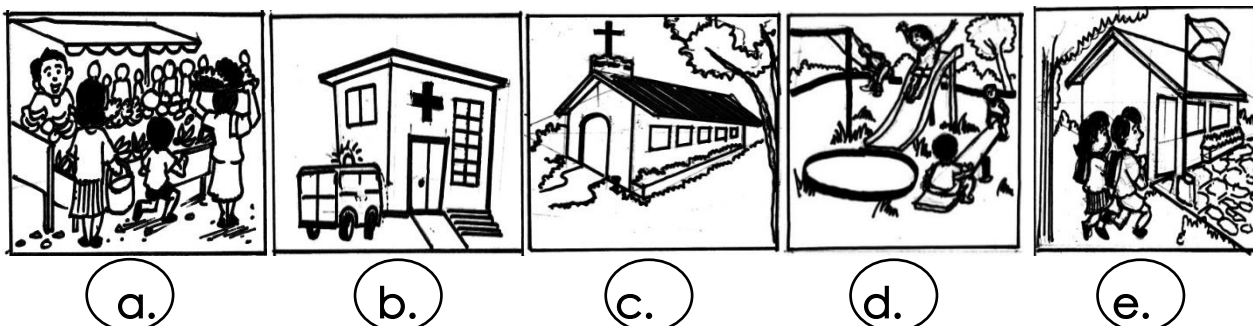
Ito ang pamilihan, kung saan namimili ng pangunahing pangangailangan ng mga naninirahan sa isang komunidad.

Ang bawat bumubuo ng komunidad ay may mahalagang tungkulin at gawain. Ang mga tungkulin at gawain na ito ay may kaugnayan sa ating sarili at sariling pamilya na nakatutulong upang mapunan ang ating mga pangangailangan sa pagkain, kalusugan, edukasyon, espiritwal at libangan.

Pagyamanin

A. Piliin ang letra ng estruktura ng komunidad na tinutukoy sa bawat pangungusap. Isulat ang titik ng tamang sagot sa patlang.

Dito nagpupunta ang pamilya ni Mang Kiko tuwing araw ng Linggo upang magsimba.

Dito dinadala ang mga may sakit upang makapag-pagamot.

Lugar kung saan natututo ng iba't-ibang kasanayan ang mga bata.

1. _____

2. _____

3. _____

Dito kung saan tinutulungan ni Ana ang kanyang ina pang bumili ng kanilang pangangailangan.

Ito ang lugar kung saan madalas pumasyal at maglibang si Lina kasama ng kanyang mga kaibigan.

4. _____

5. _____

B. Itiman ang masayang mukha kung ang isinasaad na pahayag ay tama at malungkot na mukha naman kung mali.

1. Ang pamilihan ang tumutugon sa pangunahing pangangailangan ng mga tao tulad ng pagkain, damit at iba pa.		
2. Sa ating simbahan pinapanatiling malusog ang bawat taong naninirahan sa isang komunidad.		
3. Ang pamahalaan ang tagapangalaga sa kaayusan at kapayapaan ng komunidad.		
4. Tungkulin ng paaralan na mabigyan ng edukasyon ang bawat mag-aaral sa komunidad.		
5. Isa sa tungkulin ng pamahalaan ang magpaliwanag sa mga salita ng Diyos na ayon sa Bibliya.		

C. Lagyan ng **tsek** ✓ kung ito ay Gawainat tungkulin ng mga kasapi ng isang komunidad at **ekis** ✗ kung hindi.

	1. Nagbibigay ng libreng gamot at bitamina sa mga health center.
	2. Naglalaan ng parke o lugar-pasyalan.
	3. Mataas na presyo ng mga bilihin sa palengke o pamilihan.
	4. Nangunguna sa mga ilegal na gawain sa komunidad.
	5. Nagpapanatili ng kaayusan at kapayapaan ng isang komunidad.

D. Iguhit ang bituin★ kung tama ang pahayag sa bawat pangungusap at buwan ☾ kung ito ay mali. Isulat sa patlang ang sagot.

_____ 1. Kabilang sa gawain ng paaralan ang pagpapalawak ng kaalaman at pagtuturo ng wastong pag-uugali.

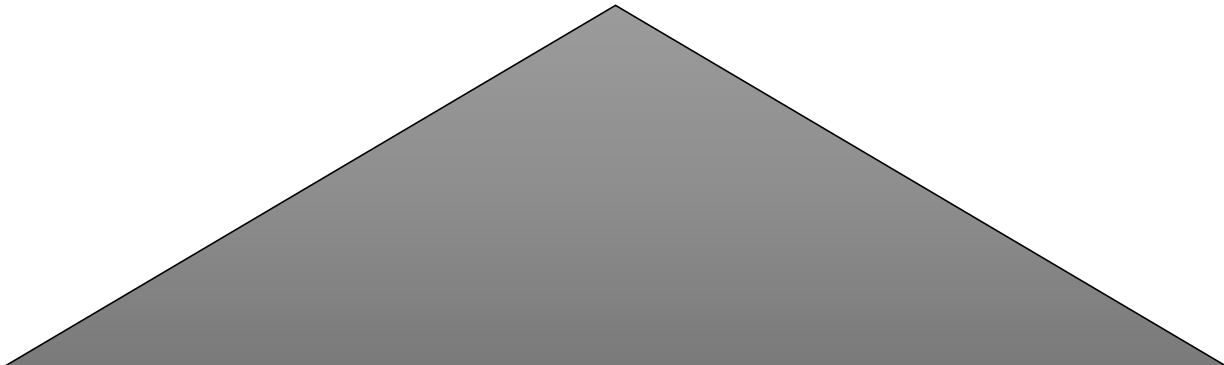
_____ 2. Tungkulin ng paaralan na gumawa ng batas, alituntunin at patakaran ng komunidad.

_____ 3. Ang ospital o health center ang nagtataguyod ng serbisyong pangkalusugan.

_____ 4. Ang simbahan ang pinagdarausan ng pagtitipon, pagdiriwang at programa ng komunidad.

_____ 5. Tungkulin ng bawat pamilya na tumugon sa pangangailangan ng mag-anak.

E. Ibigay ang mga tungkulin at gawain ng mga sumusunod na institusyon sa komunidad.

Institusyon	Tungkulin	Gawain
1. Pamilya		
2. Pamahalaan		
3. Paaralan		
4. Ospital		
5. Pamilihan		

F. Piliin ang letra ng tungkulin o gawain na naipahahayag sa bawat sitwasyon. Isulat sa patlang ang tamang letra.

- a. Magtinda ng pangunahing pangangailangan sa presyo na abot-kaya ng mga tao.
- b. Tumutugon sa pangangailangan ng mga anak.
- c. Pagpapalawak ng kaalaman.
- d. Nagpapanatili ng kaayusan at kapayapaan sa komunidad.
- e. Pinapanatili ang malusog ang panggangatagan ng mga tao sa komunidad.

_____ 1. Nagsusumikap si Mang Elias sa pagsasaka sa kanilang munting bukirin upang matustusan ang pang araw-araw na pangangailangan ng kaniyang mag-anak.

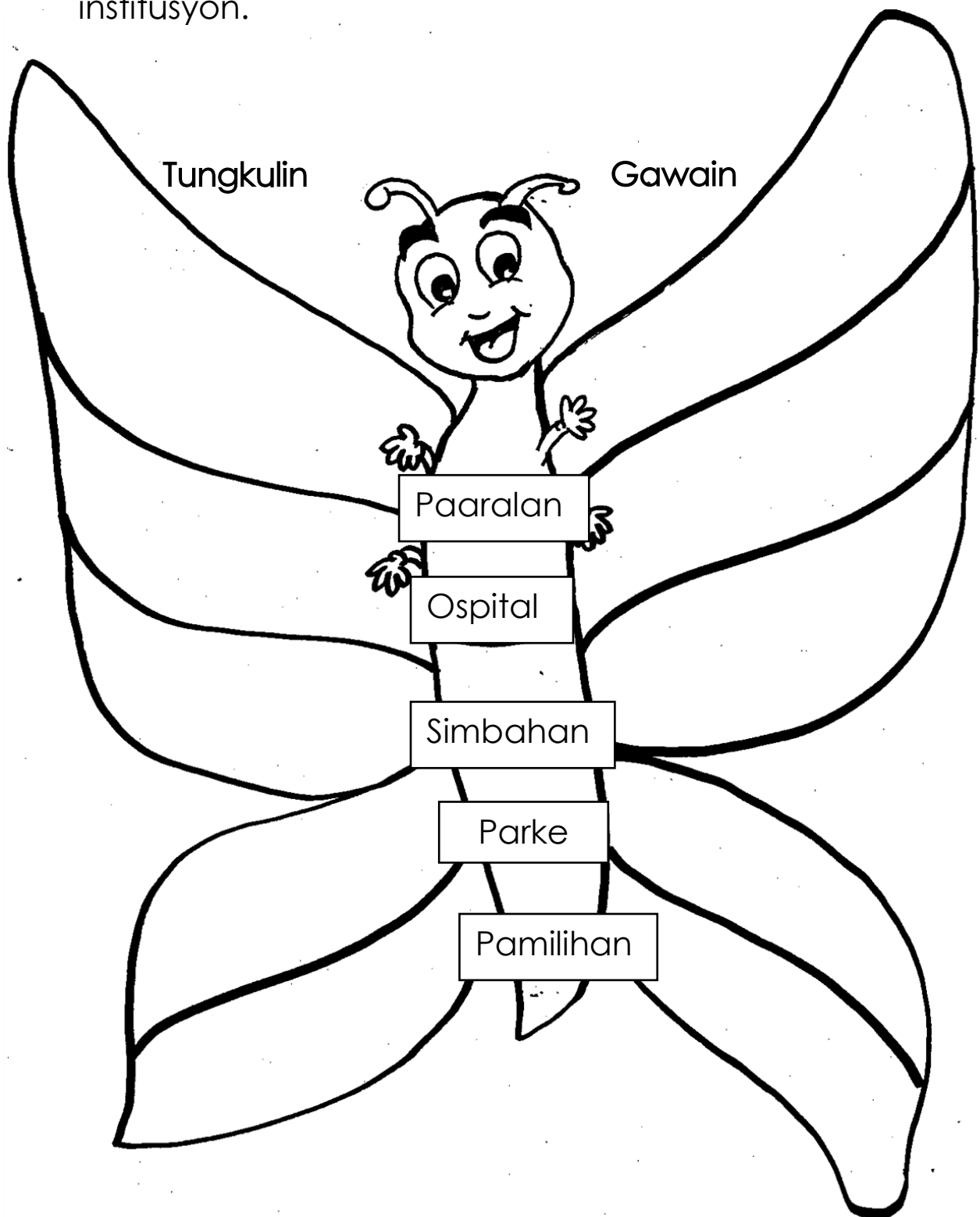
_____ 2. Isang aktibong mag-aaral si Tina, madalas ay lumalahok siya sa mga patimpalak.

_____ 3. Masayang naninirahan ang mag-anak na Cruz sa Bayan ng Tarlac dahil tahimik, payapa at may pagkakaisa ang bawat mamamayan dito.

_____ 4. Bihirang may magkasakit sa mag-anak ni Aling Lita sinisiguro niyang kumpleto sa bitamina ang kaniyang mga anak galing sa kanilang Health Center.

_____ 5. Pinapanatiling abot kaya ang mga bilingin sa Lungsod ng Tarlac upang lahat ng mamamayan ay makabili ng kanilang mga pangangailangan.

- G. Sumulat ng mga salitang naglalarawan sa gawain at tungkulin ng mga sumusunod na institusyon.

H. Pumili ng isang institusyon na matatagpuan sa iyong komunidad. Kumpletuhin ang mga impormasyong hinihingi sa ibaba.

<p>Institusyon</p>

<p>Mga Tungkulin:</p>	<p>Mga Gawain:</p>	<p>Mga nagagawa sa sarili at pamilya:</p>
-----------------------	--------------------	---

komunidad tungkulin

sarili

pangangailangan gawain

ay may mahalagang at gawain.

kaugnayan sa ating at sariling pamilya

sa pagkain,
kalusugan, edukasyon, espiritwal at libangan.

Isagawa

Sundin ang mga panutong isinasaad sa bawat bilang.
Isulat sa kahon ang mga sagot.

1. Ilarawan ang pook libangan na matatagpuan sa inyong komunidad.	
2. Isulat ang gawain na ginagampanan ng ospital sa komunidad.	
3. Isulat sa tatsulok ang tungkulin ng pamilihan sa inyong komunidad.	
4. Ilarawan ang paaralan na matatagpuan sa inyong komunidad.	
5. Isulat ang gawain na ginagampanan ng simbahan sa komunidad.	

Tayahin

Kulayan ng asul ang bilog **T** kung ito ay tumutukoy sa tungkulin ng institusyon na bumubuo sa komunidad at pula **G** kung tumutukoy sa mga gawain nito.

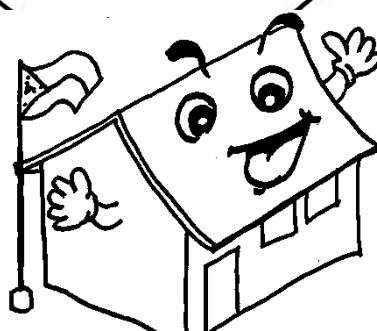
T G	1. Pagpapalawak ng kaalaman at pagtuturo ng wastong pag-uugali ay gawain ng paaralan.
T G	2. Ang ospital ay nagtataguyod ng serbisyong pangkalusugan
T G	3. Pamahalaan ang nagpapanatili ng kaayusan at kapayapaan sa komunidad.
T G	4. Pamilya ang tumutugon sa pangangailangan ng mga anak.
T G	5. Pamahalaan ang gumawa ng batas, alituntunin at patakaran ng komunidad.

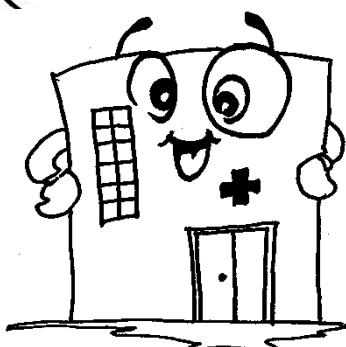
Karagdagang Gawain

Itala ang mga tungkulin at gawain ng mga institusyon sa iyong sarili at pamilya.

Tungkulin na nagagawa para sa sarili:

Tungkulin na nagagawa para sa sarili at pamilya:

Tungkulin na nagagawa para sa sarili at pamilya:

Susi sa Pagwawasto

<p>Subukin</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. pula 2. asul 3. pula 4. asul 5. asul 	<p>Balikan</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ospital 2. parke 3. pamahalaan 4. pamilihan 5. simbahan 	<p>Pagymamanin</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. c 2. b 3. e 4. a 5. d 	<p>B</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ☹️ 2. ☹️ 3. ☹️ 4. ☹️ 5. ☹️
<p>C</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. tsek 2. tsek 3. ekis 4. ekis 5. tsek 	<p>D</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. bituin 2. buwan 3. bituin 4. buwan 5. bituin 	<p>E</p> <p>Tingnan ang pahina 6 at 7 bilang gabay</p>	<p>F</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. B 2. C 3. D 4. E 5. A
<p>G</p> <p>Tingnan ang pahina 6 at 7 bilang gabay</p>	<p>H</p> <p>Maaaring iba-iba ang sagot ng mag-aaral.</p>	<p>Isaisip</p> <p>komunidad tungkulin gawain sarili pangangailangan</p>	<p>Isagawa</p> <p>Maaaring iba-iba ang sagot ng mag-aaral.</p>
<p>Tayahin</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. G 2. T 3. T 4. T 5. G 	<p>Karagdagang Gawain</p> <p>Maaaring iba-iba ang sagot ng mag-aaral.</p>		

Sanggunian

Gloria M. Cruz, Charity A. Capunitan, Emelita C. dela Rosa, Leo F. Arrobang "Gawain at Tungkulin ng Mga Bumubuo ng Komunidad" *Araling Panlipunan 2* (Department of Education-Instructional Materials Council Secretariat(DepEd-IMCS), Unang Edisyon, 2013), 18-33

Gloria M. Cruz, Charity A. Capunitan, Emelita C. dela Rosa, Leo F. Arrobang "Gawain at Tungkulin ng Mga Bumubuo ng Komunidad" *Araling Panlipunan 2 Patnubay ng Guro* (Department of Education-Instructional Materials Council Secretariat(DepEd-IMCS), Unang Edisyon, 2013), 6-8

Para sa mga katanungan o puna, sumulat o tumawag sa:

Department of Education - Bureau of Learning Resources (DepEd-BLR)

Ground Floor, Bonifacio Bldg., DepEd Complex
Meralco Avenue, Pasig City, Philippines 1600

Telefax: (632) 8634-1072; 8634-1054; 8631-4985

Email Address: blr.lrqad@deped.gov.ph * blr.lrpd@deped.gov.ph